

Groby poległych w I wojnie światowej zostaną odrestaurowane

2023-10-10

Wkrótce rozpoczną się prace konserwatorskie i restauratorskie w Kwaterze Poległych w czasie I wojny światowej, która znajduje się na cmentarzu Rakowickim - na początku września Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie wyłonił wykonawcę dla tego zadania. Rewaloryzacja obejmie znaczną część kwatery wojennej o wyjątkowej wartości historycznej - pozwoli to m.in. przywrócić grobom żołnierskim wygląd zbliżony do pierwotnego.

Prace prowadzone będą m.in. przy obramowaniu mogiły zbiorowej w części zachodniej, stelach upamiętniających poległych w latach 1914-1920. Odrestaurowane zostaną mogiły ziemne z metalowymi krzyżami. Przewidziane jest również wykonanie w tym roku zabiegów renowacyjno-konserwatorskich przy kilku grobach żołnierzy Legionów Polskich. Przywracanie świetności kwatery to efekt współpracy między Gminą Miejską Kraków, Wojewodą Małopolskim i Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rewaloryzacja obejmie znaczną część kwatery wojennej o wyjątkowej wartości historycznej, która stanowi główną część tzw. cmentarza nr 388 z I wojny światowej Kraków - Rakowice.

Realizacja inwestycji pozwoli przywrócić stan zbliżony do pierwotnego wybranych do remontu grobów żołnierskich, jak i poprawić ogólny wygląd całej kwatery. Stworzy to godne warunki dla kultywowania pamięci o żołnierzach różnych narodowości, z wielu formacji wojskowych, którzy polegli lub zmarli z odniesionych ran i chorób w trakcie działań wojennych (1914-1920). W kwaterze znajdują się zbiorowe mogiły żołnierzy, tzw. groby koleżeńskie i indywidualne groby oficerów monarchii austro-węgierskiej i Legionów Polskich, armii niemieckiej oraz jeńców armii rosyjskiej. Spoczywają tutaj również internowani w Polsce żołnierze rosyjskiej Armii Ochotniczej walczącej z bolszewikami oraz internowani Ukraińcy.

- Zależy nam również na odnowieniu tej części cmentarnictwa wojennego, która stanowi istotną sferę kultu dla lokalnej społeczności, ale także ma znaczenie międzynarodowe. Cmentarz nr 388 odwiedzany jest przez rzesze zagranicznych turystów w ciągu całego roku, w tym licznych pasjonatów tematyki galicyjskich cmentarzy wojennych. Kraków nie może zapominać o randze historycznej nekropolii z czasu I wojny światowej, dlatego wciąż pozyskujemy środki z różnych źródeł na tego typu inwestycje - podkreśla zastępca prezydenta Krakowa Andrzej Kulig.

Zakres prac przewidzianych na 2023 r. obejmie:

1. prace konserwatorskie przy kamiennym obramowaniu mogiły zbiorowej na pasie 52 wraz z przylegającym kamiennym stopniem między mogiłą a mauzoleum.
2. prace konserwatorskie przy trzech stelach upamiętniających poległych w latach 1914-1920 na mogiłach zbiorowych w części zachodniej kwatery.
3. prace konserwatorskie przy dwóch oryginalnych kamiennych ławach w części zachodniej kwatery.
4. prace restauratorskie przy 59 mogiłach ziemnych - rekonstrukcja metalowych krzyży wraz z

wykonaniem betonowych postumentów oraz tabliczek z nazwiskami żołnierzy (obecnie mogiły te pozostają bezimienne. Nazwiska pochowanych zostały ustalone na podstawie kwerendy archiwalnej).

5. założenie trawników – splantowanie i wymiana trawy na powierzchni mogił zbiorowych i indywidualnych w zachodniej części kwatery, wysiew nasion dobranych gatunków traw wraz z pielęgnacją.
6. prace renowacyjno-konserwatorskie przy wybranych nagrobkach w grupie grobów żołnierzy Legionów Polskich na tzw. placu Legionów w środkowej części Kwatery – na grobach Witolda Dębrowskiego i Czesława Falkowskiego, zmarłych w 1915 r., oraz Jana Kępińskiego, zmarłego w 1917 r.

Remonty zrealizowane w obrębie Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej:

W latach 2018–2021 prowadzono roboty budowlane i prace konserwatorskie przy południowym murze cmentarza Rakowickiego, na odcinku wzdłuż Kwatery Poległych w czasie I wojny światowej. Wykonano kompleksowy remont wraz z konserwacją kilkudziesięciu tablic epitafijnych z nazwiskami żołnierzy (ze środków Gminy Miejskiej Kraków, częściowo przy udziale dofinansowania z NFRZK).

Do końca 2021 r. zmodernizowano również nawierzchnię alejek wzdłuż Kwater Legionowych (kwatery: XXIII, XIX XV) we współdziałaniu z Wojewodą Małopolskim.

W okresie od 2021 r. do 2023 r. wykonano prace remontowo-konserwatorskie przy Mauzoleum Poległych w czasie I wojny światowej, pomniku Legionów Polskich, kamiennych obramowaniach na części mogił zbiorowych. Prace zlecił MUW w Krakowie w ramach umowy partnerskiej z ZCK w Krakowie (środki Wojewody dla projektu „Rewaloryzacja wybranych cmentarzy wojennych z okresu I wojny światowej położonych na terenie Brzeska, Krakowa, Tarnowa, Wadowic oraz powiatów bocheńskiego, brzeskiego i tarnowskiego jako zespołu dziedzictwa o znaczeniu międzynarodowym”).

W wyniku rozstrzygniętego przez ZCK w Krakowie we wrześniu 2023 r. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wartość zadania „Prace konserwatorskie i restauratorskie na Kwaterze Poległych w czasie I wojny światowej, cmentarz Rakowicki w Krakowie” wynosi 360 390,00 zł brutto, w tym 37,17% wartości zadania, czyli 133 956,96 zł, to dofinansowanie w ramach programu rządowego „Groby i cmentarze wojenne w kraju” – środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzące z Funduszu Promocji Kultury, 75 500,00 zł to dotacja Wojewody Małopolskiego (na podstawie porozumienia w sprawie powierzenia zadania należącego do zakresu administracji rządowej, dotyczącego utrzymania grobów i cmentarzy wojennych znajdujących się na terenie Gminy Miejskiej Kraków), a 150 933,04 zł to środki Gminy Miejskiej Kraków.

ZCK w Krakowie planuje kontynuować te prace w 2024 r. W tym celu jednostka złoży wniosek o dotację Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na remont kolejnych grobów legionowych.